

אֶזְנֹת

הס"ד, ע"דיון רכ"ד

פְּרֻשַׁת כֹּהֵן

לְשֵׁמֶן שֶׁבֶת

במפת הארבה:

"על זה בדיוק כתב רבנו חננאל שצריכים לספר את הנסים בכל העולם, כאשר צווי זה של 'למען תספר' על מפת הארבה, חוזר על עצמו לאורך כל הדורות.

גם עליכם מטל לפרסם מעשה פלאי זה, ולהודיע לכל שלא פגעו נחילי הארבה בשומרי השביעית, ושומרי מצוה לא ידעו דבר רע!". (מכתבו של הג"ר בנימין מנדלזון זצ"ל בפתיחתא דאגדתא לספר 'משנת יוסף' - שביעית, ח"א עמ' יט)

'א פְּרוּמַע מִכָּה'

מעשה באדם אחד שלא התברך במדות טובות, והיה קמצן גדול, רע לב ומלוח ברבית.

לא די היה להם, לבני עירו, שהוא שרוי בתוכם, אלא שאף עשה עצמו כחסיד גדול ומדקדק במצוות, והיה ממרר את חיי סביבתו בדקדוקי המפלגים בחמרות שהיה מחדש מלבדו.

כאשר הגיעו הדברים לאזני אחד מגדולי הדור, אמר בצחות:

"כעת התישבה לי תמיהה חמורה בעשר המכות.

זה מכבר התקשיתי מדוע מפת ארבה היא המכה היחידה בה אמר פרעה (שמות י"ז) 'ויסר מעלי רק את המות הזה'. מדוע קשה היתה עליו מפת ארבה יותר מכל המכות?

וכעת הבנתי.

הלא כתב 'בעל הטורים' (שם פסוק יד), שהארבה נח בשבת ולא אכל את התבואה והעצים. הרי לנו שמהותה של מכה זו היא, שבכל ימות השבוע היא אוכלת את פרותיהם של הבריות וסוחטת מהם את ממונם, ובשבת מתגלה היא כבעלת חמרות מיוחדות ודקדוק במצוות.

מכה שכזו - 'א פְּרוּמַע מִכָּה' (מכה מחמירה ומדקדקת במצוות), כה קשה היא, עד שאפלו פרעה לא יכול היה לסבל אותה..."

(מתוך הספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

של ארבה בישובים הסמוכים. נחילי הארבה המרעבים פשטו על השדות וכרסמו את כל התבואה שנזרעה ונעבדה בעמל רב, בלא להותיר אחריהם שריד ופליט.

באו חקלאי קוממיות בבהלה אל רבי בנימין וספרו לו על המתרחש בשדות הסמוכים למושב: "תכף תבוא הרעה גם אלינו ותכלה את יגיענו ועמלנו".

הרב לא נבהל ולא נחרד. הוא נשא את עינו אל החקלאים המבהלים ואמר בקול בוטח: "הלא אנו שומרים שמטה! אין לי כל ספק שגראה את ישועת ה'!"

ערב שבת היה זה, ובני קוממיות היו בדרך לבית הכנסת בבגדי שבת, כאשר ממעל השמים הולכים ומחשיכים.

נחילים ענקיים של חגבים עברו מעל המושב, כשהם בדרך לשדות.

החרדה היתה רבה, אף תוך זמן קצר התחלפה הבהלה בהפתעה: כאשר בא הארבה לתחומי מושב קוממיות, התברר כי הוא לא התקרב אף לא לשדה אחד, וכל התבואה של תושבי קוממיות נותרה בשלמותה!

בדרשה שנשא הרב רבי בנימין בשבת, ספר לקהל עדתו:

"בהקדמת הגאון הרידב"ז לפרושו על 'פאת השלחן' נכתב, שבשנת תר"ו, שנה אחרי חלול השמטה הראשונה בארץ ישראל בשנת תרמ"ט, שלח היישוב במרומים חגבים שאכלו את כל תבואות הארץ, וכל אלו שלא שמרו שמטה הפסידו את כל ממונם ויצאו נקיים מנכסיהם.

אם כן, אנו, המקדשים את השמטה, גברי כח עשי דברו' (תהלים קג כ), צריכים לפרסם נס גלוי זה, וידעו הכל כי אין אדם שומע לקדוש ברוך הוא ומפסיד".

כאשר הגיע רבי בנימין מנדלזון לביתו של הגאון רבי יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק, הרב מבריסק זיע"א, וספר לו את המעשה, נרעש הרב מבריסק לשמע הדברים, והראה לרבי בנימין את דבריו של רבנו חננאל על הנס הנצחי

עד היום לא דרך ארבה אחד בכל גבול מצרים!

ויהפך ה' רוח ים חזק מאד וישא את הארבה ויתקעוהו ימה סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים (י' יט).

למעלה משלשת אלפים שנה חלפו מעשר המכות ומציאת מצרים עד היום, אף פלא עצום מתרחש מדי פעם גם בימינו, ומזכיר לנו כי 'דבר אלקינו יקום לעולם' (ישעיה מ ח).

פלא זה הביא רבנו הרמב"ן בפרושו לתורה (שמות י"ד) בשם רבנו חננאל:

מאותו היום בו התפלל משה רבנו שמפת הארבה תסור ממצרים, לא דרך ארבה אחד בכל גבול מצרים!

גם כאשר פקדה את ארץ ישראל או את הארצות הסמוכות למצרים מפת ארבה, לא פרסמו להקות הארבה המרעבות מאום מיבולם של המצרים...

זאת, לעמת הצפדעים שעליהן אמר משה רבנו 'רק ביאר תשארה' (שמות ח ז), ואכן גם בימינו יש צפדעים רבות בנילוס - 'אורה של מצרים'.

על נס זה נאמר - מוסיף הרמב"ן, 'שיחו בכל נפלאותיו' (תהלים קה ב). העולם כולו מספר על נפלאותיו של הקדוש ברוך הוא, שמאז ועד היום אין ארבה ככל במצרים.

ומן הראוי שאף אנו נספר מנפלאותיו של הבורא אודות הארבה, מעשה פלא שארע בדור האחרון וגרם לקדוש ה' גדול:

היה זה בשנת השמטה ה'תשי"ט.

חקלאים מעטים שמרו שמטה בארץ ישראל בכל הלכותיה ודקדוקיה.

במושב קוממיות שבחבל לכיש, פעל הרב - הגאון הצדיק רבי בנימין מנדלזון זצ"ל, בכל הדרכים על מנת להעמיד את השמטה פתונה. ואכן, כל החקלאים מסרו את נפשם והפקירו את אדמתם לחלוטין למשך כל שנת השמטה.

לא היה זה קל. באותה שנה פגעה מכה קשה

חידון אֶזְנֹת - נושא פרסים באיזה הקשר מזכרות נעלים בפרשה זו?

פתרון החידה - פרשת נח:

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

ש. היכן עוד מוזכר בפרשתנו המספר 40, בנוסף לארבעים ימי המבול? ת. נח המתין ארבעים יום מאז שהתגלו ראשי ההרים עד שפתח את החלון כדי לשלוח את העורב (בראשית ו, ח ועם רש"י).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת נח:

ה' מרדכי מנחם ביום מאלעד.

על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

